



Enheten för ledningsplatser och säker
informationsdelning (LS)
Lena Vretling
010-240 4322
Lena.Vretling@msb.se

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

SOU 2019:39 En moderniserad radio- och tv-lag

Sammanfattning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, nedan MSB, har inget att invända mot Utredningens författningsändringar. MSB ser vidare positivt på att en ny grund för återkallelse av sändningstillstånd införs med innebörden att sändningstillstånd får återkallas om tillståndshavaren bedriver sändningar som utgör en fara för Sveriges säkerhet. MSB delar Utredningens bedömning att utformningen av reglerna bör utredas ytterligare. MSB anser vidare att även myndigheter inom psykologiskt försvar ska ingå i det samrådsförfarande som Myndigheten för press, radio och tv föreslås genomföra med Försvarmakten och Säkerhetspolisen i beslutsprocessen om att återkalla ett sändningstillstånd om innehållet anses utgöra en fara för Sveriges säkerhet.

Då Utredningens uppdrag också har omfattat att göra en översyn av radio- och tv-lagen framför MSB i detta remissvar även synpunkter på radio- och tv-lagen med koppling till befolkningsskyddet och Medieföretagens beredskapsplanering.

Informationspåverkan

I kapitel 13 behandlas radio- och tv-lagen från utifrån ett nytt säkerhetsläge och där diskuteras hur man ska säkerställa nationella säkerhetsintressen och samtidigt värna yttrandefriheten. Bland annat beskrivs olika alternativ för att kunna återkalla tillstånd om tillståndshavarens sändningar utgör en fara för Sveriges säkerhet. I alternativ 1 och 2 föreslås, på olika sätt, att Myndigheten för press radio och tv samråder med Försvarmakten och Säkerhetspolisen i frågan om tillstånd. MSB anser att detta bör analyseras ytterligare samt att myndigheter inom psykologiskt försvar ges roll att ingå i det samrådsförfarandet.

Bakgrund – utredningens resonemang och förslag¹

Utredningen föreslår att ett tillstånd för kommersiell marksänd radio och tv ska få återkallas om innehållet i sändningarna utgör en fara för Sveriges säkerhet.² Utredningen gör kopplat till detta en generell sammanställning av hotbilden, och nämner bland annat Försvarsberedningens slutsatser om ett nytt säkerhetspolitiskt läge, informations- och påverkanskampanjer, utländska aktörer, hot mot demokratin och statsskicket.³

¹ SOU 2019:39, sid 365 ff

² SOU 2019:39, sid. 378

³ SOU 2019:39, sid. 368-370

Skälen till MSB:s slutsats

MSB anser att flera myndigheter inom psykologiskt försvar, såsom MSB bör ingå i det föreslagna samrådsförfarandet tillsammans med Försvarmakten och Säkerhetspolisen. Skälen för detta tar sin utgångspunkt i MSB:s nuvarande uppgifter enligt myndighetsinstruktionen, bland annat att företräda det civila försvaret på central nivå i frågor som har betydelse för avvägningen mellan civila och militära behov, att verka för en sammanhållen information till allmänheten i kris och krig samt att stödja medieföretagens beredskapsplanering.⁴

MSB bedriver inom ramen för den operativa verksamheten en omvärldsbevakning och analys inom informationspåverkan i det försämrade säkerhetspolitiska klimatet. I detta arbete sker samverkan med andra myndigheter. Enligt MSB:s regleringsbrev ska myndigheten ”ha en god förmåga att identifiera och möta informationspåverkan och annan spridning av vilseledande information riktad mot Sverige”. I uppdraget ingår också att ”genom kunskapsspridning och stöd till samverkan bidra till övriga bevakningsansvariga myndigheters och berörda aktörers beredskap inom området”. MSB fokuserar arbetet främst på informationspåverkan och påverkanskampanjer från främmande makt och från islamistiska extremister. En grundläggande princip i arbetet med att möta informationspåverkan handlar om att värna den fria debatten, yttrandefrihetens principer och det demokratiska samtalet.⁵ En framtida ändring av radio- och tv-lagen bör även ta hänsyn till ansvarsfrågor inom den pågående utredningen om en ny myndighet för psykologiskt försvar.⁶

Sammantaget har därför MSB redan idag en roll och kompetens att hantera det moderna informations- och medieklimatet och bör därför ha en utpekad roll att jämte Försvarmakten och Säkerhetspolisen stödja Myndigheten för press, radio och tv med bedömningar av innehållet i en sändning och dess konsekvenser för Sveriges säkerhet.

Regeringen bör i förlängning även överväga om uppdraget till MSB och andra samrådsmyndigheter behöver förtydligas avseende formerna för hur uppgifter om sändningsinnehåll som riskerar hota Sveriges säkerhet ska vidareförmedlas till Myndigheten för press, radio och tv, dvs vilken omvärldsbevakning som behöver ligga till grund för att inleda en granskning om återkallande av sändningstillstånd. I det arbetet anser MSB att det är viktigt att säkerställa att Myndigheten för press, radio och tv har de förutsättningar som krävs för att hantera sådan samverkan och beslutsprocess som kan omfatta säkerhetsskyddsklassificerad information.

Befolkningsskydd

Enligt 4 kap. 9 §, 11 kap. 3 § och 14 kap. 5 § radio- och tv-lagen ska vissa medieföretag kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten. MSB ser positivt på att utredningen inte föreslagit någon ändring avseende detta då det är av stor vikt att dessa meddelanden effektivt kan nå allmänheten. Särskilt vill MSB peka på de kommersiella

⁴ §13 samt §15 Förordning (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

⁵ <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/msbs-arbete-vid-olyckor-kriser-och-krig/psykologiskt-forsvar/om-msbs-arbete-med-informationspaverkan/> hämtad 2019-10-10

⁶ En ny myndighet för psykologiskt försvar (Dir. 2018:80)

radiokanalernas viktiga roll i befolkningsskyddet. Sedan det 1 augusti 2018 gavs tre sändningstillstånd att sända analog kommersiell radio nationellt, har de blivit en ännu viktigare kanal för att nå allmänheten med viktigt meddelande.

Medieföretagens beredskapsplanering

MSB har enligt sin myndighetsinstruktion till uppgift att stödja medieföretagens beredskapsplanering. För att effektivt kunna utföra denna uppgift anser MSB att lagen ska förtydliga att det är myndighet med uppgift inom medieberedskap (idag MSB) som ska motta beredskapsplanerna från bolagen som omfattas av lagen. I dagsläget är det endast public service-bolagen som delger sina beredskapsplaner till MSB då de i sina nuvarande sändningstillstånd, i tillägg till nuvarande lag, har skrivning om att de ska lämna in beredskapsplan till Regeringskansliet, och till MSB för kännedom, innan 1 mars varje år.

MSB anser att mot denna bakgrund bör 4 kap. 9 § punkt 17 och 11 kap. 3 § punkt 17 förtydliga lagen att det är myndighet med uppgift inom medieberedskap som ska motta beredskapsplanen. Dessutom att det i 13 kap. som idag stadgar de villkor som sändningstillstånden för kommersiell radio får förenas med, kompletteras med ytterligare en punkt. Punkten föreslås ha följande formulering: ”Alla företag som omfattas av radio- och tv-lagstiftningen ska samråda med myndighet med uppgift inom medieberedskap i arbetet med sin beredskapsplan gällande sändningar och distribution”.

I detta ärende har generaldirektör Dan Eliasson beslutat. Lena Vretling har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Åke Holmgren, och tf enhetschefen Ronny Harpe deltagit.

Dan Eliasson

Lena Vretling